

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝ/ΜΙΟ
ΑΘΗΝΩΝ,

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ,
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ,
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

MBA

«Στρατηγική Διοίκηση και Ανταγωνιστικότητα»

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

*ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ*

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 4ΠΘ:

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
MBA
«Στρατηγική Διοίκηση και Ανταγωνιστικότητα»
ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ (ΕΚΠΑ) & ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ (ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ)		
ΤΜΗΜΑ	ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ (ΕΚΠΑ) & ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ)		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ - ΔΠΜΣ «ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ»		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ECON809	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	4 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
ΟΜΑΔΙΚΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ		27	6
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ- ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΣΑΑ)		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	-		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	http://mbasda.econ.uoa.gr/4h-8ematiki-enothta-saa.html		

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
MBA
«Στρατηγική Διοίκηση και Ανταγωνιστικότητα»
ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Σκοπός του μαθήματος:

Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση του πλαισίου των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων (ΑΞΕ) μέσω μιας εννοιολογικής, θεωρητικής και εμπειρικής προσέγγισης, και της αξιολόγησης των προσδιοριστικών παραγόντων και των επιδράσεών τους. Αναλυτικότερα, το μάθημα προσφέρει μία εννοιολογική βάση επεξήγησης του ορισμού των ΑΞΕ και των κατηγοριών του, και παρουσιάζει το σύγχρονο πλαίσιο εξέλιξής τους υπό μία κλαδική και χωρική διάσταση αναλύοντας πρότυπα ασυμμετριών και ανισοτήτων. Εξίσου σημαντική αποτελεί η σύνδεση των ΑΞΕ με τα mega-trends αναφέροντας τις παγκόσμιες τάσεις και τα κρίσιμα σημεία τους. Το μάθημα αναλύει επίσης τον ρόλο των ΑΞΕ στην οικονομική ανάπτυξη των περιοχών υποδοχής και το πλαίσιο πολιτικών μέσα από το οποίο θα δίνεται η δυνατότητας προσέλκυσης και τόνωσης των ΑΞΕ. Το πλαίσιο συμφωνιών της ΕΕ αλλά και οι γεωπολιτικές εξελίξεις επίσης μελετώνται ώστε να κατανοηθούν οι στρατηγικές που αναπτύσσονται από χώρες και εταιρικές σχέσεις προκειμένου να προστατευθούν ή διεισδύσουν σε ξένες αγορές.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- κατανοούν την έννοια και τις κατηγοριοποιήσεις των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων, τον ρόλο τους στην οικονομική ανάπτυξη, τους χωρικούς κοινωνικο-οικονομικούς και θεσμικούς παράγοντες προσέλκυσης και εγκατάστασης, τις επιδράσεις και τα πεδία επιρροής τους, τις πολιτικές προσέλκυσης και υποστήριξης αυτών αλλά και τις στρατηγικές που αναπτύσσονται σε διεθνές επίπεδο.
- κατανοούν τη μορφή που μπορούν να λάβουν οι ΑΞΕ ανάλογα με τις ανάγκες των επιχειρήσεων και των περιοχών υποδοχής,
- αναλύουν και να ερμηνεύουν δεδομένα και πληροφορίες που σχετίζονται με το επίπεδο και τη ροή των ΑΞΕ,
- αποτιμούν τα χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος υποδοχής και επιρροής τους,
- μελετούν διαφορετικές πολιτικές με σκοπό την ανάπτυξη των ΑΞΕ
- παρατηρούν διεθνείς στρατηγικές που έχουν σκοπό να επηρεάσουν τη ροή τους.
- εκτιμούν σύνθετα θέματα προσέλκυσης Άμεσων Ξένων Επενδύσεων,
- αξιολογούν το είδος και μέγεθος των επιδράσεών τους στο ευρύτερο χωρικό και κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον,
- αποτιμούν ή να προτείνουν πολιτικές προσέλκυσης ή επέκτασης ΑΞΕ
- συνυπολογίζουν ευρύτερες στρατηγικές που επηρεάζουν τη μορφή και ροή των ΑΞΕ.

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
MBA
«Στρατηγική Διοίκηση και Ανταγωνιστικότητα»
ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Γενικές Ικανότητες
Αναζήτηση, ανάλυση και σύνδεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

01	Ορισμός, διαχρονικές τάσεις και διάρθρωση των ΑΞΕ
02	Παράγοντες οι οποίοι προσδιορίζουν τη διεθνή κινητικότητα των επενδύσεων
03	Η χωροθετική συμπεριφορά του ξένου κεφαλαίου στις χώρες και τις περιφέρειες υποδοχής και οι παράγοντες οι οποίοι προσελκύουν ή απωθούν/δυσχεραίνουν την εγκατάσταση επενδύσεων
04	Οι ΑΞΕ στα πλαίσια του παγκόσμιο καταμερισμού της εργασίας, τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα των επιμέρους χωρών και περιφερειών, τις τάσεις στο παγκόσμιο εμπόριο και τις παγκόσμιες αλυσίδες αξίας
05	Οι μακροοικονομικές και μικροοικονομικές επιδράσεις των ΑΞΕ
06	Η διεθνής και η Ευρωπαϊκή εμπειρία
07	Οι επιδράσεις των ΑΞΕ στην ανταγωνιστικότητα και ανθεκτικότητα των χωρών και περιοχών
08	Οι επιδράσεις των ΑΞΕ στην ανταγωνιστικότητα και εξωστρέφεια των επιχειρήσεων
09	Διαδικασίες μάθησης (learning), δικτύωσης (networking) και συμμετοχής σε τοπικές και διεθνείς αλυσίδες αξίας (value chains)
10	Η διάχυση της τεχνολογίας και της γνώσης και οι δυνατότητες (absorbing capacity) των εγχώριων επιχειρήσεων να τις αξιοποιήσουν
11	Πολιτικές για την προσέλκυση ΑΞΕ: θεωρία και πράξη
12	Μελέτη περίπτωσης: Ιρλανδία και Ελλάδα
13	Οι επιδράσεις των ΑΞΕ στις χώρες προέλευσης: ΗΠΑ και Κίνα

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
MBA
«Στρατηγική Διοίκηση και Ανταγωνιστικότητα»
ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο / Εξ αποστάσεως εκπαίδευση		
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Χρήση λογισμικού παρουσιάσεων και πλατφόρμας τηλεκπαίδευσης για τη διδασκαλία Χρήση πλατφόρμας ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης για ανάρτηση χρήσιμου διδακτικού υλικού και επικοινωνία με τους φοιτητές		
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	
	Διαλέξεις	27	
	Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	68	
	Συγγραφή εργασιών	30	
	Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	125	
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Γλώσσα αξιολόγησης: ελληνική Τρόπος αξιολόγησης: Γραπτές Ατομικές Εργασίες και Γραπτή Εξέταση Τα κριτήρια αξιολόγησης των φοιτητών/φοιτητριών παρουσιάζονται στην πρώτη διάλεξη του μαθήματος και αναφέρονται αναλυτικά στο περίγραμμα του μαθήματος το οποίο βρίσκεται αναρτημένο στην ιστοσελίδα του μαθήματος και στην πλατφόρμα ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης. Οι φοιτητές / φοιτήτριες παρακολουθούνται συστηματικά καθ' όλη τη διάρκεια του εξαμήνου με δια ζώσης συναντήσεις και επικοινωνία μέσω του διαδικτύου.		

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
MBA
«Στρατηγική Διοίκηση και Ανταγωνιστικότητα»
ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:

1. Κιρκιλής Δ. (2015) Άμεσες Ξένες Επενδύσεις, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.
2. Λιαργκόβας Π. (2007) Ξένες άμεσες επενδύσεις και ανταγωνιστικότητα: Η εμπειρία της Ελλάδας και άλλων ευρωπαϊκών χωρών, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.
3. Μπιτζένης, Α. (2009) Παγκοσμιοποίηση, πολυεθνικές επενδύσεις και ευρωπαϊκή ολοκλήρωση στο νέο παγκόσμιο οικονομικό σύστημα, Εκδόσεις Σταμούλης, Αθήνα.
4. Borensztein, E., De Gregorio, J., & Lee, J. W. (1998). How does foreign direct investment affect economic growth? *Journal of international Economics*, 45(1), 115-135.
5. Branstetter, L. (2006). Is foreign direct investment a channel of knowledge spillovers? Evidence from Japan's FDI in the United States. *Journal of International economics*, 68(2), 325-344.
6. Bruno, R.L. and Cipollina, M. (2018) A meta-analysis of the indirect impact of foreign direct investment in old and new EU member states: Understanding productivity spillovers. *The World Economy*, 41(5), pp.1342-1377.
7. Buchanan, B. G., Le, Q. V., & Rishi, M. (2012). Foreign direct investment and institutional quality: Some empirical evidence. *International Review of Financial Analysis*, 21, 81-89.
8. Crespo, N., & Fontoura, M. P. (2007). Determinant factors of FDI spillovers—what do we really know?. *World development*, 35(3), 410-425.
9. Crespo, N., Fontoura, M.P. and Proença, I., 2009. FDI spillovers at regional level: Evidence from Portugal. *Papers in Regional Science*, 88(3), pp.591-607.
10. Dimelis, S., & Louri, H. (2002). Foreign ownership and production efficiency: a quantile regression analysis. *Oxford Economic Papers*, 54(3), 449-469.
11. Djankov, S. and Hoekman, B. (2000) Foreign investment and productivity growth in Czech enterprises. *The World Bank Economic Review*, 14(1), pp.49-64.
12. Driffield, N. (2006) On the search for spillovers from foreign direct investment (FDI) with spatial dependency. *Regional Studies*, 40(1), pp.107-119.
13. Dunning, J. (1993) *Multinational enterprises and the global economy*. Addison Wesley, Reading
14. Fu, X. (2008). Foreign direct investment, absorptive capacity and regional innovation capabilities: evidence from China. *Oxford Development Studies*, 36(1), 89-110.
15. Leitao, N. (2010) Localization Factors and Inward Foreign Direct Investment in Greece. *Theoretical and Applied Economics*, Volume XVII No. 5(647), 17-26.
16. Liu, Z. (2008) Foreign direct investment and technology spillovers: Theory and evidence. *Journal of Development Economics* 85.1 (2008): 176-193
17. Mistura F. and Roulet C. (2019) The determinants of Foreign Direct Investment: Do statutory restrictions matter? *OECD Working Papers on International Investment* 2019/01, OECD, Paris.

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
MBA
«Στρατηγική Διοίκηση και Ανταγωνιστικότητα»
ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

18. Monastiriotis, V. and Jordaan, J.A. (2010) Does FDI promote regional development? Evidence from local and regional productivity spillovers in Greece. *Eastern Journal of European Studies*, 1(2), pp.174-192.
19. Nicolini, M., & Resmini, L. (2010). FDI spillovers in new EU member states. *Economics of Transition*, 18(3), 487-511.
20. OECD (2017) Greece: Trade and Investment Statistical Note, International trade, foreign direct investment and global value chains, OECD, Paris.
21. OECD (2017) Ireland: Trade and Investment Statistical Note, International trade, foreign direct investment and global value chains, OECD, Paris.
22. OECD (2021) FDI in Figures, OECD, Paris.
23. Petrakou, M. (2019) FDI spillovers and channels of transmission in the EU: The role of financial markets and institutional development, Ph.D. Dissertation, Bartlett School of Planning, UCL, London.
24. Petrakou, M. (2013) The determinants of foreign direct investment in the Greek regions, *Journal of Urban and Regional Analysis*, 5(1), p.45.
25. Phelps, N. A. (2008). Cluster or capture? Manufacturing foreign direct investment, external economies and agglomeration. *Regional Studies*, 42(4), 457-473.
26. Phelps, N. A., & Raines, P. (Eds.). (2003). The new competition for inward investment: companies, institutions and territorial development. Edward Elgar Publishing.
27. Phelps, N. A., Mackinnon, D., Stone, I., & Braidford, P. (2003). Embedding the multinationals? Institutions and the development of overseas manufacturing affiliates in Wales and North East England. *Regional Studies*, 37(1), 27-40.
28. UNCTAD (2021) World Investment Report 2021, United Nations Conference on Trade and Development, United Nations, New York.
29. Wang, Y., Ning, L., Li, J. and Prevezer, M., 2016. Foreign direct investment spillovers and the geography of innovation in Chinese regions: The role of regional industrial specialization and diversity. *Regional Studies*, 50(5), pp.805-822.

- Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

Journal of International Economics

Journal of Economic Growth

Regional Studies

Quarterly Journal of Economics

Cambridge Journal of Economics

Environment and Planning C

International Economic Review

Papers in Regional Science

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
MBA
«Στρατηγική Διοίκηση και Ανταγωνιστικότητα»
ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

European Planning Studies

Journal of Investment Strategies